

ماری کوری از تولد تا مرگ در تلویزیون

قصه قدیمی «ماری کوری» قبل از این بارها توسط 2 صنعت سینما و تلویزیون کشورهای مختلف جهان به صورت فیلم‌های سینمایی و مجموعه‌های تلویزیونی درآمدی است ...

جام جم آنلاین: قصه قدیمی «ماری کوری» قبل از این بارها توسط 2 صنعت سینما و تلویزیون کشورهای مختلف جهان به صورت فیلم‌های سینمایی و مجموعه‌های تلویزیونی درآمدی است و نسخه‌ای که سال 1977 ساخته شد (و هم‌اکنون از شبکه 4 سیما در حال پخش است) یکی از چند کار تلویزیونی است که براساس قصه زندگی ماری کوری تهیه شده است. این مجموعه درام 5 قسمتی شرح حال‌گونه، جین لاپوتیره را در نقش ماری کوری نشان می‌دهد و جان گلنستر، کارگردان آن است. الین مورگان و رابرت رید فیلمنامه مجموعه را براساس قصه چند کتاب شرح حال ماری کوری نوشته‌اند. این کتاب‌ها جزو آن دسته از کارهای ادبی بوده‌اند که تاریخ‌شناسان درباره اصالت آن اطمینان دارند و گفته‌اند نویسندگان آنها، تخیلات خود را به جای واقعیت‌های کاملاً موجود تاریخی به رشته تحریر در نیاورده‌اند. منتقدان تلویزیونی عقیده دارند این مجموعه انگلیسی یکی از بهترین کارهای رسانه کوچک تلویزیون است که درباره ماری کوری و زندگی و فعالیت‌های او ساخته شده است. به این ترتیب این مجموعه نگاه ظریف‌تر و دقیق‌تری به جنبه‌های مختلف زندگی این شخصیت سرشناس دارد.

رابرت رید یکی از 2 فیلمنامه‌نویس مجموعه، خود 2 کتاب درباره ماری کوری نوشته و یکی از نویسندگان مطلع درباره زندگی وی است. این نویسنده بخشی از فیلمنامه مجموعه ماری کوری را براساس ماجراهای کتاب خود نوشته و بخش‌هایی از آن هم با نگاهی به نوشته‌های دیگران نوشته شده است. این نویسنده سال 1990 درگذشت و بجز کتاب ماری کوری او، یک کتاب دیگر از وی به نام «سفر چارلز داروین» هم به صورت مجموعه تلویزیونی درآمدی است، اما زحمت اصلی کار نگارش فیلمنامه ماری کوری به عهده الین مورگان بود که یک فیلمنامه‌نویس قدیمی و سرشناس تلویزیونی است و تخصص بالایی در کار نوشتن درام‌های خانوادگی دارد که خانم‌ها شخصیت‌های اصلی آنان هستند. وی همکاری خود را با رسانه تلویزیون از سال 1956 آغاز کرد و فیلمنامه ماری کوری را در سال‌های میانی فعالیت‌های هنری خود نوشت.

کاشف رادیوم کیست؟

ماری اسکلودوسکا کوری سال 1867 به دنیا آمد و سال 1934 درگذشت. او یک فیزیکدان سرشناس فرانسوی لهستانی‌تبار بود که تحقیقات علمی زیادی کرد و پیشگام یک سری از این تحقیقات بود. او اولین چهره برجسته دنیای علم بود که موفق به دریافت 2 جایزه نوبل در رشته‌های فیزیک و شیمی شد و لقب اولین پروفیسور زن دانشگاه پاریس را گرفت. قصه مجموعه تلاش دارد شرح حال کاملی از این زن دانشمند و محقق اروپایی ارائه کند و در 5 قسمتی که قصه این مجموعه در آن تعریف می‌شود، تماشاگران با جنبه‌های مختلف و مهم زندگی وی آشنا می‌شوند. قصه ماری کوری روزهای کودکی و نوجوانی او را در شهر ورشو با سرعت تعریف می‌کند تا به دوران جوانی و فعالیت‌های مهم وی بپردازد. جین لاپوتیره در این مجموعه در نقش ماری کوری موفق می‌شود جنبه‌های مختلف حالات روحی و روانی وی را به تصویر بکشد و تصویری واقع‌گراانه از دوران مختلف زندگی وی را به نمایش بگذارد.

قصه ماری کوری شخصیت‌محوری خود را در دوران سفر به پاریس در 24 سالگی دنبال می‌کند و مقاطع مختلف زندگی او (ازدواج، دریافت جایزه نوبل به صورت مشترک با همسرش پیر کوری و مادر شدن) را به تصویر می‌کشد. در قصه مجموعه به هر دو بخش زندگی خانوادگی و اجتماعی ماری کوری پرداخته می‌شود و یک ارتباط منطقی بین این دو برقرار می‌شود و این در حالی است که بخش فعالیت‌های اجتماعی و علمی ماری کوری، در مرکز توجه مجموعه قرار دارد و تاکید اصلی روی آن است. در مجموعه، همچنین سعی شده بحث‌های علمی به زبانی ساده‌تر مورد بحث و بررسی قرار گیرد تا تماشاگران خود را خسته نکنند. ماری کوری با این که به عنوان یک شهروند فرانسوی زندگی و کار می‌کرد، ولی هیچ‌وقت هویت لهستانی خود را فراموش نکرد. وی درست چند ماه قبل از مرگ خود سفری طولانی به لهستان داشت تا برای همیشه با سرزمین مادری خود وداع کند.

تاریخ‌شناسان از ماری کوری به عنوان یکی از افسانه‌های قرن بیستم اسم می‌برند و سازندگان مجموعه ماری کوری هم تلاش کردند این افسانه را به زبانی ساده در معرض دید و قضاوت تماشاگران تلویزیون قرار دهند. جان گلنستر، کارگردان مجموعه، پدر 2 بازیگر مطرح تلویزیونی انگلستان است که در کارنامه هنری خود بیش از 50 مجموعه فیلم تلویزیونی دارد. او فعالیت فیلمسازی را برای تلویزیون از سال 1967 شروع کرد و در کنار ماری کوری چند کار تلویزیونی دیگر هم دارد که قصه‌هایشان شرح حال گونه است و ماجراهای زندگی یک‌سری از شخصیت‌های تاریخی و اجتماعی را تعریف می‌کند. ماری کوری بیست و یکمین کار تلویزیونی وی در مقام کارگردان است و آن را زمانی ساخت که تجربه کافی در کار ساخت مجموعه‌های تلویزیونی داشت و می‌توانست با مجموعه‌هایش، عموم تماشاگران را جذب کند.

زمانی که پیشنهاد کارگردانی ماری کوری به گلنیستر داده شد، وی بسیار خوشحال شد و به قول معروف این پیشنهاد را در هوا قاپید. به گفته او: «#171 ساخت مجموعه‌ای درباره زندگی و فعالیت‌های این زن دانشمند یک چالش بزرگ برای هر فیلمساز تلویزیونی بود. مجموعه‌های زیادی ساخته شده بود که قصه‌های شرح‌حال گونه داشتند، ولی ماری کوری با همه آنها فرق می‌کرد. در اینجا ما با موجودی سر و کار داریم که خود را وقف دنیای علم کرده است و می‌دانیم دنیای علم و فیزیک و شیمی یک دنیای سرد است که آدم‌هایی با روحيات سنگی در آنها کار می‌کنند. در چنین حال و هوایی، ما چگونه می‌خواستیم داستان گرم و دلچسپی ارائه دهیم که بتواند تماشاگران را مجذوب خود کند؟ خیلی خوب می‌دانستم که تماشاگران از بحث‌های خسته‌کننده علمی فراری هستند و نسبت به چنین چیزی از خودشان واکنش منفی نشان خواهند داد. پس مجبور بودم قصه را از زاویه‌ای مطرح کنم که بتواند تماشاگران را وادار کند به تماشای داستان زندگی زنی بنشینند که توانسته اولین جایزه نوبل را در بین هم‌نوعان خود بگیرد.»

نکته: تاریخ‌شناسان از ماری کوری به عنوان یکی از افسانه‌های قرن بیستم اسم می‌برند و سازندگان مجموعه ماری کوری هم تلاش کردند این افسانه را به زبانی ساده روایت کنند
گلنیستر برای این که بتواند وجه درام قصه زندگی ماری کوری را افزایش داده تا مانع خستگی بینندگان مجموعه شود، به سراغ الین مورگان می‌رود که اهالی تلویزیون از وی به عنوان مادر درام‌های خانوادگی اسم می‌برند. این خانم فیلمنامه‌نویس به گفته منتقدان تلویزیونی، توانایی عجیبی در نگارش عاطفی و درام قصه‌های شرح‌حال گونه دارد. مورگان می‌تواند به راحتی نکاتی را به زندگی واقعی آدم‌های حقیقی اضافه کند که هم واقعیت‌ها مخدوش نشود و هم جذابیت‌های لازم برای جلب حداکثر تماشاچی فراهم گردد. کار او در مجموعه ماری کوری یک بار دیگر ثابت کرد که وی می‌تواند سخت‌ترین قصه‌ها را به زبانی ساده و مقبول برای بینندگان تلویزیون تعریف کند. مورگان در عین حال یک نویسنده فعال و سرشناس هم هست و طی 4 دهه گذشته با بیش از 40 مجموعه و فیلم تلویزیونی همکاری داشته است.

این نویسنده در ارتباط با مجموعه ماری کوری می‌گوید: تازه از همکاری با مجموعه موفق #171؛ چقدر دره من سرسبز بود» فارغ شده بودم که بحث تولید ماری کوری پیش آمد. چقدر دره من سرسبز بود در فاصله سال‌های 1975 و 1976 با موفقیت بالایی روبه‌رو شده بود و تهیه‌کنندگان قصه زندگی ماری کوری می‌خواستند مجموعه آنها هم موفقیتی شبیه این مجموعه پیدا کند. استنلی بیکر نقش مجموعه 6 قسمتی چقدر دره من سرسبز بود را بازی می‌کرد و ما نمی‌توانستیم او را برای ماری کوری انتخاب کنیم. داند ویلسون کارگردان مجموع هم درگیر کار روی مجموعه دیگری بود و من متوجه شدم تهیه‌کنندگان ماری کوری می‌خواهند جان گلنیستر این مجموعه را برایشان کارگردانی کند. گلنیستر شیفته قصه زندگی ماری کوری بود و من با دیدن این همه اشتیاق احساس کردم گروه ما توانایی خلق مجموعه‌ای جذاب و پرتماشاچی را دارد.

بازیگر نقش ماری کوری

اما برای مجموعه شرح حال گونه‌ای مثل ماری کوری انتخاب بازیگر نقش اصلی، اهمیت خیلی زیادی داشت، زیرا تمام بار اصلی قصه و فراز و نشیب‌های روحی و روانی شخصیت محوری بر دوش او بود. به نوشته رسانه‌های گروهی انگلیسی انتخاب جین لاپوتیره برای ایفای نقش ماری کوری کار آسانی نبود. تهیه‌کنندگان مجموعه پس از چند تست گریم از بازیگران مطرح تلویزیونی آن دوران بالاخره جین لاپوتیره را انتخاب کردند. آنها در کنار توانایی و قابلیت‌های بالایی بازیگری که قرار بود نقش ماری کوری را بازی کند، هنرپیشه‌ای می‌خواستند که 30 ساله باشد تا بتوانند با کمک هنر گریم، چهره او را جوان‌تر یا پیرتر کنند و سال‌ها و دوره‌های مختلف زندگی شخصیت اصلی مجموعه را به نمایش بگذارند. لاپوتیره که متولد 1944 بود، در آن زمان 33 سال داشت و می‌توانست نظر سازندگان مجموعه را تامین کند.

جین لاپوتیره در حالی مشغول بازی در ماری کوری شد که چند سال از ازدواج او با رولاند جافی (فیلمساز انگلیسی که در آن دوران هنوز کارگردان تلویزیون بود و پس از جدا شدن از لاپوتیره در سال 1980 با ساخت فیلم‌هایی مثل #171؛ کشتزارهای مرگ» و #171؛ ماموریت» با بازی رابرت دنیرو به صورت یک چهره مطرح سینمایی درآمد) می‌گذشت و صاحب یک فرزند پسر بود.

وی هنگام بازی در نقش ماری کوری اطلاعات زیادی درباره این زن دانشمند نداشت و فقط می‌دانست او آدم مشهوری در دنیای علم است. به گفته او: «#171؛ کمتر کسی را می‌توانید پیدا کنید که ماری کوری را نشناسد. آدم‌های مشهور را همه می‌شناسند، ولی اطلاعاتم در ارتباط با این شخصیت خیلی کم بود. ولی حرفه ما این خوبی را دارد که به خاطر نقش‌های مختلفی که بازی می‌کنیم، مجبوریم درباره آدم‌های متعدد تحقیق کنیم و چیزهای زیادی در ارتباط با آنها یاد بگیریم. در طول سال‌هایی که فعالیت تلویزیونی داشته‌ام، در نقش چند شخصیت واقعی هم ایفای نقش کرده‌ام. به صورت معمول، وقتی قرار باشد در چنین نقش‌هایی بازی کنم، به سراغ کتاب‌ها و مقالاتی می‌روم که درباره‌شان نوشته شده است. این نوشته‌ها، شما را به دنیای درونی و واقعی آنها نزدیک می‌کند و

به کمک آنها می‌توانید تصویر خوبی از شخصیت‌های مورد نظر جلوی دوربین ارائه کنید. نکته اصلی در کتاب‌های شرح حالی که از ماری کوری خواندم این بود که در همه آنها، فقط درباره فعالیت‌های حرفه‌ایش صحبت شده بود و شما کمتر می‌توانستید چیزی در ارتباط با زندگی شخصی و خانوادگی و مسائل خصوصی او پیدا کنید.»

تماشاگران قدیمی‌تر تلویزیون، جین لاپوتیره را با مجموعه‌های موفق کلاسیکی مثل #171;جیسن کینگ» و #171;کالان» می‌شناسند و بینندگان جدیدتر او را در کارهایی مثل #171;ساعت یازدهم» و #171;زخمی» (که از سال 1996 تا 2009 پخش آن ادامه داشت) دیده‌اند.

منتقدان و تماشاگران تلویزیونی کار این بازیگر را در ماری کوری تحسین کرده و گفتند وی توانسته به خوبی از عهده اجرای یک نقش و شخصیت برآید. به گفته آنها، بازی در این نقش آزمون خوبی برای لاپوتیره بود تا توانایی‌ها و استعداد بازیگری خود را به نمایش بگذارد و دشواری‌های یک نقش را با بازی روان و یکدست خود به مبارزه بطلبد، منتقدان از ماری کوری به عنوان یک کار صمیمی، زیبا و خوش‌ساخت اسم می‌برند که توانسته دو وجه مختلف زندگی شخصیت‌محوری خود را بخوبی به تصویر بکشد. به گفته آنها، دنیای تلویزیون و تماشاگران معمولی به چنین مجموعه‌ای نیاز داشتند تا با جنبه‌های مختلف یکی از بزرگ‌ترین چهره‌های مطرح قرن بیستم بهتر آشنا شوند. پخش مجموعه ماری کوری سال 1977 تعداد زیادی از تماشاگران انگلیسی را جذب خود کرد و خیلی سریع روی آنتن دیگر کشورهای اروپایی و همچنین آمریکای شمالی و استرالیا رفت. جذابیت این مجموعه باعث شد تا طی دهه‌های بعد، شبکه‌های مختلف تلویزیونی سراسر جهان، اقدام به پخش دوباره و چند باره آن کنند. منتقدان تلویزیونی عقیده دارند ماری کوری هنوز هم مثل سال‌های اول تولید و پخش، تازه به نظر می‌رسد و حال و هوایی امروزی دارد.

آی ام دی بی / مترجم: کیکاووس زیباری